

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายมาตรฐาน

2. ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายมาตรฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนจากโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 312 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 4,304 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครชชี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 688 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 170 คน ครูวิชาการ 170 คน และครูผู้สอน 348 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 688 ชุด ได้รับคืน 688 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 688 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด จากนั้นนำไปแยกแบบสอบถามตามสถานภาพผู้ตอบ ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์หาค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม
3. เปรียบเทียบระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยใช้ F-test (one way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ

4. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จากแบบสอบถามปลายเปิดโดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ตามลำดับ และมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัยสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่

พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และ กีฬา ตามลำดับ

ครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ และอยู่ในระดับมาก 7 มาตรฐาน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมี สุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รัก การทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต และมาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามลำดับ

ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และ มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬาตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามรายมาตรฐาน พบว่า

ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน เรียงลำดับตามมาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ ผู้เรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน การส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้น ของศาสนาที่ตนนับถือ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ตามลำดับและข้อที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

มาตรฐานที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรม/โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่า ของสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมตามลำดับ

มาตรฐานที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการทำงานร่วมกับผู้อื่น การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานอย่างมีความสุข ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดไตร่ตรองและแก้ปัญหาอย่างรอบคอบ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มีจินตนาการ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดสังเคราะห์ คิดแบบองค์รวม

มาตรฐานที่ 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ด้านพลศึกษา และสุขศึกษา และการส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะความรู้ด้านศิลปะ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ด้านการงานอาชีพและเทคโนโลยี

มาตรฐานที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและสนุกกับการเรียนรู้และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการตั้งคำถาม

มาตรฐานที่ 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือการส่งเสริมให้ผู้เรียนชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา การส่งเสริมให้ผู้เรียนชื่นชม ร่วมกิจกรรม และ

มีผลงานด้านนันทนาการ และการส่งเสริมให้ผู้เรียนชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้าน ศิลปะ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านนาฏศิลป์

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของครูวิชาการกับครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ครูวิชาการเห็นว่ามีการดำเนินงานมากกว่าครูผู้สอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน เมื่อพิจารณาจากค่าความถี่ และค่าร้อยละ ที่พบมาก คือควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มี จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีระบบต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกห้องเรียน และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างจริงจัง ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายมาตรฐานทุกมาตรฐานมี การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ได้มีการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษามากตามที่ตั้งไว้ ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็น กระบวนการที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เป็น ไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดให้ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้ดำเนินการประเมินภายนอกจนครบทุกโรงเรียนในรอบที่ 1 และ ได้เริ่มดำเนินการประเมินรอบที่ 2 ในปีการศึกษา 2548 ภาคเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นการประเมิน เพื่อการรับรองคุณภาพตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้ กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาให้สถานศึกษาใช้เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานดังกล่าว รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้ดำเนินการตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษาในสังกัดในปี 2548 เป็นการนำร่อง จำนวน 27 โรงเรียน และ ดำเนินการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทุกโรงเรียนในปีการศึกษา 2549 เป็นเหตุให้โรงเรียนเกิดการตื่นตัวในการดำเนินงานการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้พร้อมสำหรับการรองรับการตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 และเพื่อรองรับการประเมิน คุณภาพภายนอกจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) รอบที่ 2 สอดคล้องกับ สุวัฒน์ พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถม ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพ การดำเนินงานด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชาดิชาช พิมพิไสย (2543 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กาฬสินธุ์ พบว่า การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สังคม ทินาววัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า การดำเนินงานการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหนองคายทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ

พงษ์สิน พลเรือง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2546 พบว่า ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ปรมะฐั ใฝ่ฤทธิ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิเชียร โท้อ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

จากระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครูวิชาการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของกลุ่มการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงคือครูวิชาการของโรงเรียนที่ทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาต้องรับผิดชอบงานและมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงานตามแผน การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นงานที่โรงเรียน ส่วนมากดำเนินการได้ดี มีผลงานเป็นรูปธรรม และจากผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548 ข : 11) โดยรวมของประเทศในมาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นมาตรฐานที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี เป็นเหตุให้ครูวิชาการ เห็นว่าได้ดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และ สุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน

สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาให้ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาต้องดำเนินการ ทุกด้านให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกมาตรฐานจึงมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยลดลงตามลำดับแต่ไม่ห่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548 ข : 11) เช่นเดียวกัน

ส่วนรายการที่มีระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการควบคุมดูแล การส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน เป็นงานที่ครูทุกคนในโรงเรียนต้องร่วมมือกันดำเนินการทุกวัน ทุกคาบเวลาเรียน ทั้งขณะที่นักเรียนอยู่ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน ครูยังต้องสอดส่องดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนตลอดเวลา เป็นเหตุให้ผลรวมของความเห็นของทั้งผู้บริหาร สถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนเห็นว่าดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

จากระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดวิเคราะห์ คิดแบบองค์รวม ผลการวิจัยที่พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์มีน้อย ผู้เรียนส่วนมากจะมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไม่มากนัก ทั้งจากผลการสรุปผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548 ข : 11) และผลการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 (2548 : 2) ปีการศึกษา 2548 ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับควรปรับปรุง ทำให้การดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. จากผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อทดสอบรายกลุ่มพบว่า ครูวิชาการกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นใน

การดำเนินงานแตกต่างกัน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน เป็นงานที่ทุกฝ่ายต้องดำเนินงานร่วมกัน แต่ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรงคือ ครูวิชาการต้องรับผิดชอบงานต่าง ๆ ใน การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาทุก ๆ ด้าน จึงเห็นว่าได้ดำเนินการมากกว่าครูผู้สอนที่จะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในกลุ่มสาระหนึ่ง หรืองานกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งที่เป็นส่วนหนึ่งงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งก็เห็นว่า ดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่เมื่อนำไปเปรียบเทียบทางสถิติพบว่าแตกต่างกัน โดยครูวิชาการเห็นว่าดำเนินการมากกว่าครูผู้สอน

3. จากผลการเสนอแนะการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียนที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ควรจัด กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีระบบต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัย พบเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การดำเนินการฝึกฝนให้ผู้เรียนทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีระบบต่อเนื่องเป็นเรื่องที่สถานศึกษาต้องมีความตระหนักสูงและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง และบุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันจึงจะบังเกิดผลขึ้นได้ ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องยาก ประกอบกับผลการประเมินภายนอกของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2548 ข : 11) และ ผลการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 (2548 : 2) ปีการศึกษา 2548 มีผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง เช่นเดียวกัน จึงได้มีการเสนอแนะดังกล่าว เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันในการจัด กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีจินตนาการ ความคิด สร้างสรรค์ อย่างมีระบบต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ควรดำเนินการในการส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถจัด

กิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการวิจัย พบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ถือว่าดำเนินการที่ประสบผลสำเร็จ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ควรมีการรวบรวมกระบวนการทำงานและผลงาน เผยแพร่ให้สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย เพื่อขยายผลให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีระบบในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY